
EBA/GL/2015/02

23.07.2015

Richtsnoeren

inzake de minimumlijst van kwalitatieve en kwantitatieve
indicatoren voor herstelplannen

Inhoudsopgave

1. EBA-richtsnoeren inzake de minimumlijst van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren voor herstelplannen	3
Status van deze richtsnoeren	3
Kennisgevingsverplichtingen	3
Titel I – Onderwerp, toepassingsgebied en definities	4
Titel II – Raamwerk van indicatoren voor herstelplannen	5
Titel III – Kapitaalindicatoren	7
Titel IV – Liquiditeitsindicatoren	8
Titel V – Winstgevendheidsindicatoren	9
Titel VI – Indicatoren voor activakwaliteit	9
Titel VII – Marktindicatoren	9
Titel VIII – Macro-economische indicatoren	10
Titel IX – Slotbepalingen en tenuitvoerlegging	10

1. EBA-richtsnoeren inzake de minimumlijst van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren voor herstelplannen

Status van deze richtsnoeren

1. Dit document bevat richtsnoeren die zijn uitgebracht op grond van artikel 16 van Verordening (EU) nr. 1093/2010 . Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 moeten bevoegde autoriteiten en financiële instellingen zich tot het uiterste inspannen om aan die richtsnoeren te voldoen.

2. Richtsnoeren geven weer wat in de opvatting van de EBA passende toezichtpraktijken binnen het Europees Stelsel voor financieel toezicht zijn en hoe het recht van de Unie op een specifiek gebied dient te worden toegepast. Bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 4, lid 2, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 voor wie richtsnoeren gelden, dienen hieraan te voldoen door deze op passende wijze in hun praktijken te integreren (bijvoorbeeld door hun wettelijk kader of hun toezichtprocessen aan te passen), ook wanneer richtsnoeren primair tot instellingen zijn gericht.

Kennisgevingsverplichtingen

3. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 stellen bevoegde autoriteiten EBA vóór 23.09.2015 ervan in kennis of zij aan deze richtsnoeren voldoen of voornemens zijn deze op te volgen, of, indien dit niet het geval is, wat de redenen van de niet-naleving zijn. Bevoegde autoriteiten die bij het verstrijken van de termijn niet hebben gereageerd, worden geacht niet te hebben voldaan aan de richtsnoeren. Kennisgevingen worden ingediend door het formulier op de EBA-website te versturen naar compliance@eba.europa.eu onder vermelding van "EBA/GL/2015/09". Kennisgevingen worden ingediend door personen die bevoegd zijn om namens hun bevoegde autoriteiten te melden of zij aan de richtsnoeren voldoen. Elke verandering in de status van de naleving dient eveneens aan EBA te worden gemeld.

4. Kennisgevingen worden overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening op haar website bekendgemaakt.

Titel I – Onderwerp, toepassingsgebied en definities

Onderwerp

1. Deze richtsnoeren zijn ontwikkeld op grond van artikel 9, lid 2, van Richtlijn 2014/59/EU van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de Richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad ("Richtlijn 2014/59/EU"). Daarin krijgt EBA de opdracht richtsnoeren te formuleren tot nadere bepaling van de minimumlijst van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren voor herstelplannen.
2. Overeenkomstig artikel 9, lid 1, van Richtlijn 2014/59/EU verlangen de bevoegde autoriteiten dat elk herstelplan een door de instelling vastgesteld raamwerk van indicatoren omvat voor het bepalen van de punten waarop de in het plan bedoelde passende maatregelen kunnen worden genomen. Het raamwerk van indicatoren wordt opgenomen in de herstelplannen die worden ontwikkeld op grond van de technische reguleringsnorm betreffende de inhoud van herstelplannen die wordt vastgesteld op grond van artikel 5, lid 10, van Richtlijn 2014/59/EU.
3. Deze indicatoren worden door de bevoegde autoriteiten overeengekomen wanneer zij de herstelplannen overeenkomstig de artikelen 6 en 8 van Richtlijn 014/59/EU beoordelen, zoals nader uiteengezet in de technische reguleringsnorm van EBA betreffende de beoordeling van herstelplannen, die op grond van artikel 6, lid 8, van Richtlijn 2014/59/EU wordt vastgesteld. De indicatoren betreffende de financiële positie van de instelling kunnen van kwalitatieve of van kwantitatieve aard zijn en zijn gemakkelijk te monitoren. De bevoegde autoriteiten dragen er zorg voor dat instellingen passende regelingen voor periodieke monitoring van de indicatoren invoeren.
4. Omdat het voor de beoordeling van belang is dat de mogelijkheden tot herstel haalbaar zijn, dient het herstelplan gedetailleerde informatie over de besluitvorming met betrekking tot de activering van het herstelplan te bevatten als een wezenlijk onderdeel van de governancestructuur, op basis van een escalatieproces waarbij indicatoren in overeenstemming met artikel 9, lid 1, van Richtlijn 2104/59/EU worden gebruikt.
5. In deze richtsnoeren wordt onder "indicatoren voor herstelplannen" verstaan kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren die elke instelling op basis van het in deze richtsnoeren vastgestelde raamwerk heeft geformuleerd om de punten te bepalen waarop de in het plan bedoelde passende maatregelen kunnen worden genomen.

Toepassingsgebied en -niveau

6. De richtsnoeren zijn gericht aan de bevoegde autoriteiten en aan de instellingen die volgens Richtlijn 2014/59/EU herstelplannen moeten ontwikkelen.
7. Instellingen en de bevoegde autoriteiten passen deze richtsnoeren consequent toe samen met bepalingen over vereenvoudigde verplichtingen voor bepaalde instellingen als vermeld in artikel 4 van Richtlijn 2014/59/EU.
8. Onverminderd bovenstaande paragraaf mag de bevoegde autoriteit de toepassing van de verplichte categorieën van indicatoren voor herstelplannen als bedoeld in paragraaf 11 van titel II van deze richtsnoeren gedeeltelijk uitsluiten, indien zij van mening is dat bepaalde categorieën van indicatoren voor herstelplannen irrelevant zijn in het licht van het bedrijfsmodel van beleggingsondernemingen.

Evenzo dient de bevoegde autoriteit gedurende haar toezichtpraktijken de toepassing van bepaalde categorieën en indicatoren waarvoor een weerlegbaar vermoeden geldt (zie respectievelijk de paragrafen 12 en 13), uit te sluiten, indien zij van mening is dat zulke categorieën en indicatoren niet op bepaalde typen beleggingsondernemingen van toepassing kunnen zijn.

Titel II – Raamwerk van indicatoren voor herstelplannen

9. Het raamwerk van indicatoren voor herstelplannen wordt vastgesteld door instellingen en beoordeeld door de bevoegde autoriteit met inachtneming van de criteria die in de volgende paragrafen worden beschreven.
10. Instellingen hanteren indicatoren voor herstelplannen van zowel kwantitatieve als kwalitatieve aard.
11. Instellingen nemen in het herstelplan ten minste de volgende verplichte categorieën van indicatoren voor herstelplannen op zoals uiteengezet in de titels III-VI van deze richtsnoeren:
 - kapitaalindicatoren;
 - liquiditeitsindicatoren;
 - winstgevendheidsindicatoren;
 - indicatoren voor activakwaliteit.
12. Daarnaast nemen instellingen in het herstelplan de twee volgende categorieën indicatoren voor herstelplannen op zoals uiteengezet in de titels VII en VIII van deze richtsnoeren, tenzij zij de bevoegde autoriteiten voldoende bewijzen overleggen waaruit blijkt dat deze categorieën niet relevant zijn voor de juridische structuur, het risicoprofiel, de omvang en/of de complexiteit van de instelling (d.w.z. er is sprake van een weerlegbaar vermoeden):
 - marktindicatoren;

- macro-economische indicatoren.

13. Instellingen nemen in het herstelplan specifieke indicatoren voor herstelplannen op zoals vermeld in de lijst per categorie in bijlage II bij deze richtsnoeren, tenzij zij de bevoegde autoriteiten voldoende bewijzen overleggen waaruit blijkt dat deze specifieke indicatoren niet relevant zijn voor de juridische structuur, het risicoprofiel, de omvang en/of de complexiteit van de instelling (d.w.z. er is sprake van een weerlegbaar vermoeden). In elk geval nemen instellingen in hun herstelplannen ten minste één indicator op uit elk van de in paragraaf 11 vermelde verplichte categorieën.

14. Instellingen beperken zich niet tot de indicatoren uit de minimumlijst in bijlage II. Zij nemen andere indicatoren in acht volgens de in titel II neergelegde beginselen en in lijn met de beschrijving van de categorieën die in de volgende titels van deze richtsnoeren worden genoemd. Met het oog hierop bevat bijlage II een niet-uitputtende lijst met voorbeelden van naar categorieën uitgesplitste aanvullende indicatoren voor herstelplannen.

15. Het raamwerk van indicatoren voor herstelplannen:

- a) wordt afgestemd op het bedrijfsmodel en de strategie van een instelling en past bij haar risicoprofiel. Met behulp van het raamwerk worden de belangrijkste kwetsbare punten in kaart gebracht waarvan het het meest waarschijnlijk is dat deze de financiële situatie van de instelling zullen beïnvloeden. Tevens dient het raamwerk te leiden tot het punt waarop de instelling moet besluiten of het herstelplan in werking moet worden gesteld;
- b) wordt afgestemd op de omvang en complexiteit van elke instelling. Met name dient het aantal indicatoren voldoende te zijn om de instelling te waarschuwen voor verslechterende omstandigheden op diverse gebieden. Tegelijkertijd dient dit aantal indicatoren doelgericht en voor instellingen beheersbaar te zijn;
- c) is een instrument waarmee het punt kan worden vastgesteld waarop een instelling moet besluiten of een in het herstelplan genoemde maatregel moet worden genomen of dat daarvan moet worden afgezien;
- d) is in lijn met het algemene kader voor risicobeheer en met de bestaande indicatoren voor het noodplan voor liquiditeit of kapitaal en indicatoren voor het bedrijfscontinuïteitsplan;
- e) is geïntegreerd in de governance van de instelling en in de escalatie- en besluitvormingsprocedures;
- f) omvat toekomstgerichte indicatoren.

16. Bij het vaststellen van de kwantitatieve indicatoren voor herstelplannen overweegt een instelling gebruik te maken van progressieve criteria ("verkeerslichtbenadering") om het bestuur van de instelling te laten zien dat zulke indicatoren tot stand gebracht kunnen worden.

17. Een instelling kalibreert de indicatoren voor herstelplannen telkens wanneer dat nodig is en ten minste jaarlijks.
18. Een instelling kan de bevoegde autoriteit uitleggen hoe de kalibraties van de indicatoren voor herstelplannen tot stand zijn gekomen, en aantonen dat de drempelwaarden voldoende snel worden overschreden om effectief te zijn. In dit verband moet worden gekeken naar de snelheid waarmee de drempelwaarde wordt overschreden en naar de omvang van die overschrijding.
19. De managementinformatiesystemen van de instelling zorgen voor een eenvoudige en frequente monitoring van de indicatoren door de instelling en maken mogelijk dat de indicatoren op verzoek tijdig aan de bevoegde autoriteiten worden voorgelegd.
20. Monitoring van de indicatoren voor herstelplannen vindt voortdurend plaats zodat de instelling tijdig passende maatregelen kan treffen om haar financiële positie na een aanmerkelijke verslechtering te herstellen.

Titel III – Kapitaalindicatoren

21. Aan de hand van de indicatoren voor kapitaal wordt bepaald welke aanmerkelijke verslechtering er op dit moment optreedt en vermoedelijk in de toekomst zal optreden in de kwantiteit en kwaliteit van kapitaal onder normale bedrijfsomstandigheden, waaronder een toenemende mate van hefboomfinanciering.
22. Bij de selectie van indicatoren voor kapitaal zoeken instellingen naar manieren om problemen aan te pakken die voortvloeien uit het feit dat zulke indicatoren een minder tijdige reactie mogelijk maken dan andere typen indicatoren. Tevens vragen sommige maatregelen tot herstel van de kapitaalpositie van een instelling een langere uitvoeringstijd, of zijn die maatregelen gevoeliger voor markt- en andere omstandigheden. Dit kan in het bijzonder worden bereikt door prognoses te stellen, waarbij gekeken wordt naar belangrijke looptijden van overeenkomsten in verband met kapitaalinstrumenten.
23. De kapitaalindicatoren worden ook geïntegreerd in het proces voor de beoordeling van de toereikendheid van het interne kapitaal (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) op grond van artikel 3 van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG ("Richtlijn 2013/36/EU"), en in het bestaande kader voor risicobeheer.
24. De drempelwaarden worden gekalibreerd op basis van het risicoprofiel van de instelling en van de tijd die nodig is om de herstelmaatregelen in gang te zetten. Daarbij wordt gekeken naar de herstelcapaciteit die uit deze maatregelen voortvloeit. Tevens wordt rekening gehouden met

de snelheid waarmee de situatie van het kapitaal kan veranderen, gezien de individuele omstandigheden van de instelling.

25. De drempelwaarden van indicatoren op basis van toetsingsvermogensvereisten worden zodanig door de instelling gekalibreerd dat overtreding van de voor de instelling geldende kapitaalvereisten (inclusief minimale eigenvermogensvereisten als vermeld in artikel 92 van Verordening (EU) nr. 575/2013 en additionele eigenvermogensvereisten krachtens artikel 104, lid 1, onder a), van Richtlijn 2013/36/EU, maar zonder rekening te houden met buffervereisten als bedoeld in hoofdstuk 4 van titel VII van Richtlijn 2013/36/EU) voldoende op afstand wordt gehouden.

Titel IV – Liquiditeitsindicatoren

26. Met behulp van liquiditeitsindicatoren krijgt een instelling inzicht in een mogelijke of daadwerkelijke verslechtering van het vermogen van de instelling om in haar actuele en verwachte liquiditeits- en financieringsbehoeften te voorzien.

27. De liquiditeitsindicatoren van de instelling hebben betrekking op de liquiditeits- en financieringsbehoeften van de instelling voor zowel de korte als de lange termijn en geven aan in welke mate de instelling afhankelijk is van wholesalemarkten en retaildeposito's, waarbij een onderverdeling in belangrijke valuta's wordt gemaakt voor zover dat relevant is.

28. De liquiditeitsindicatoren worden geïntegreerd in de strategieën, beleidslijnen, procedures en systemen die elke instelling op grond van artikel 86 van Richtlijn 2013/36/EU ontwikkelt, en in haar bestaande kader voor risicobeheer.

29. De liquiditeitsindicatoren bestrijken ook andere potentiële liquiditeits- en financieringsbehoeften, zoals de blootstellingen aan financiering binnen de groep en de blootstellingen die het gevolg zijn van constructies buiten de balanstelling.

30. De door de instelling vastgestelde drempelwaarden worden gekalibreerd op basis van het risicoprofiel van de instelling, waarbij rekening wordt gehouden met de snelheid waarmee de liquiditeitssituatie kan veranderen gezien de individuele omstandigheden van de instelling.

31. De drempelwaarden worden gekalibreerd op basis van het risicoprofiel van de instelling en van de tijd die nodig is om de herstelmaatregelen in gang te zetten. Daarbij wordt gekeken naar de herstelcapaciteit die uit deze maatregelen voortvloeit. Wat betreft de voor de instelling geldende minimale regelgevingsvereisten (inclusief de additionele liquiditeitsvereisten op grond van artikel 105 van Richtlijn 2013/36/EU, indien van toepassing), worden de indicatoren zodanig door de instelling gekalibreerd dat de instelling inzicht krijgt in het potentiële en/of actuele risico dat niet aan deze minimumvereisten wordt voldaan.

Titel V – Winstgevendheidsindicatoren

32. Winstgevendheidsindicatoren geven alle inkomstengerelateerde aspecten van de instelling aan die tot een snelle verslechtering van de financiële positie van de instelling kunnen leiden door lagere ingehouden winsten (of verliezen) met gevolgen voor het eigen vermogen van de instelling.
33. Deze categorie omvat indicatoren voor herstelplannen met betrekking tot operationele risicogerelateerde verliezen die een belangrijke uitwerking op de winst- en verliesrekening kunnen hebben, onder meer met het gedrag verband houdende kwesties, externe en interne fraude en/of andere gebeurtenissen.

Titel VI – Indicatoren voor activakwaliteit

34. Aan de hand van de indicatoren voor activakwaliteit wordt de ontwikkeling van de activakwaliteit van de instelling gemeten en gemonitord. Meer bepaald geven ze aan wanneer een verslechtering van de activakwaliteit kan leiden tot een punt waarop de instelling moet overwegen een van de in het herstelplan beschreven maatregelen te treffen.
35. De indicatoren voor activakwaliteit kunnen zowel een stock- als een flowratio van oninbare blootstellingen omvatten om het niveau en de dynamiek ervan aan te geven.
36. De indicatoren voor activakwaliteit behelzen aspecten als blootstellingen buiten de balansstelling en het effect van oninbare leningen op de kwaliteit van de activa.

Titel VII – Marktindicatoren

37. Marktindicatoren geven aan welke verwachtingen marktdeelnemers hebben ten aanzien van een snel verslechterende financiële toestand van de instelling, die zou kunnen leiden tot belemmeringen in de toegang tot financierings- en kapitaalmarkten. In overeenstemming met deze doelstelling omvat het raamwerk van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren de volgende typen indicatoren:
- a) op eigen vermogen gebaseerde indicatoren die verschillen aangeven in de aandelenkoers van beursgenoteerde bedrijven, of ratio's die de verhouding tussen de boek- en marktwaarde van het eigen vermogen meten;
 - b) op schulden gebaseerde indicatoren die aangeven welke verwachtingen verstrekkers van wholesalekredieten als kredietverzuimswaps of spreads op schulden hebben;
 - c) portefeuillegelateerde indicatoren die verwachtingen aangeven in relatie tot specifieke categorieën activa die voor elke instelling relevant zijn (bijv. vastgoed);

- d) afwaarderingen (op lange en/of korte termijn), omdat deze de verwachtingen van de ratingbureaus weerspiegelen die de verwachtingen van marktdeelnemers ten aanzien van de financiële positie van de instelling snel kunnen doen veranderen.

Titel VIII – Macro-economische indicatoren

- 38. Macro-economische indicatoren geven signalen aan van verslechtering van de economische omstandigheden waarin de instelling opereert, of van concentraties van blootstellingen of financiering.
- 39. De macro-economische indicatoren zijn gebaseerd op criteria die de prestatie van de instelling in voor de instelling relevante specifieke geografische gebieden of bedrijfssectoren beïnvloeden.
- 40. De macro-economische indicatoren worden uitgesplitst in de volgende typen:
 - a) geografische macro-economische indicatoren, die betrekking hebben op diverse rechtsgebieden waaraan de instelling wordt blootgesteld, waarbij ook gekeken wordt naar risico's in verband met potentiële wettelijke belemmeringen;
 - b) sectorale macro-economische indicatoren, die betrekking hebben op belangrijke specifieke sectoren van economische activiteit waaraan de instelling wordt blootgesteld (bijv. scheepvaart, vastgoed).

Titel IX – Slotbepalingen en tenuitvoerlegging

- 41. Deze richtsnoeren gelden vanaf 31 juli 2015.

Bijlage I – Categorieën indicatoren voor herstelplannen

Categorieën indicatoren voor herstelplannen (de eerste vier categorieën zijn verplicht, terwijl de laatste twee categorieën mogen worden uitgesloten indien een instelling kan bewijzen dat deze voor haar niet relevant zijn)	
Verplichte categorieën	
1.	Kapitaalindicatoren
2.	Liquiditeitsindicatoren
3.	Winstgevendheidsindicatoren
4.	Indicatoren voor activakwaliteit
Categorieën waarvoor een weerlegbaar vermoeden geldt	
5.	Marktindicatoren
6.	Macro-economische indicatoren

Bijlage II – Minimumlijst van indicatoren voor herstelplannen

Minimumlijst van indicatoren voor herstelplannen (Voor elke indicator geldt dat een instelling de gelegenheid krijgt om te bewijzen dat deze voor haar niet relevant is. In dat geval moet de desbetreffende indicator echter worden vervangen door een andere indicator die voor deze instelling relevanter is.)	
1. Kapitaalindicatoren	
	a) Tier 1-kernkapitaalratio
	b) Totale kapitaalratio
	c) Hefboomratio
2. Liquiditeitsindicatoren	
	a) Liquiditeitsdekkingsratio
	b) Nettostabielefinancieringsratio
	c) Kosten van wholesalefinanciering
3. Winstgevendheidsindicatoren	
	a) (Rendement op activa) of (Rendement op eigen vermogen)
	b) Aanzienlijke operationele verliezen
4. Indicatoren voor activakwaliteit	
	a) Groei van oninbare leningen (bruto)
	b) Dekkingsgraad [Voorzieningen / (Totaal oninbare leningen)]
5. Marktindicatoren	
	a) Negatieve beoordeling in verband met rating of afwaardering
	b) Spread voor kredietverzuimswap
	c) Verschillen in de aandelenkoers
6. Macro-economische indicatoren	
	a) Verschillen in het bbp
	b) Kredietverzuimswap voor staatsschuld

Bijlage III – Lijst met voorbeelden van aanvullende indicatoren voor herstelplannen

Aanvullende indicatoren voor herstelplannen (niet-uitputtende lijst uitsluitend ter illustratie)	
1. Kapitaalindicatoren	
a)	(Ingehouden winsten en reserves) / Totaal eigen vermogen
b)	Ongunstige informatie over de financiële positie van belangrijke tegenpartijen
2. Liquiditeitsindicatoren	
a)	Concentratie van liquiditeits- en financieringsbronnen
b)	Kosten van totale financiering (retail- en wholesalefinanciering)
c)	Gemiddelde duur van wholesalefinanciering
d)	Looptijdverschillen van overeenkomsten
e)	Beschikbare niet-bezwaarde activa
3. Winstgevendheidsindicatoren	
a)	Kosten-opbrengstenverhouding (bedrijfskosten / bedrijfsopbrengsten)
b)	Nettoentemarge
4. Indicatoren voor activakwaliteit	
a)	Oninbare leningen (netto) / Eigen vermogen
b)	(Oninbare leningen (bruto)) / Totaal leningen
c)	Groei van waardeverminderingen van financiële activa
d)	Oninbare leningen per belangrijke geografische of sectorconcentratie
e)	Opgegeven blootstellingen ¹ / Totaal blootstellingen
5. Marktindicatoren	
a)	Koers-boekwaardeverhouding
b)	Bedreiging van de reputatie van de instelling of belangrijke reputatieschade
6. Macro-economische indicatoren	
a)	Negatieve beoordeling in verband met rating of afwaardering van staatschuld
b)	Werkloosheidscijfer

¹ "Opgegeven blootstellingen" zoals gedefinieerd in de artikelen 163-183 van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 680/2014 van de Commissie van 16 april 2014 tot vaststelling van technische uitvoeringsnormen voor wat betreft de rapportage aan de toezichhoudende autoriteit door instellingen overeenkomstig Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad.